

Vlaanderen
is natuur

NATUURINRICHTINGSKRANT 2
AUGUSTUS 2018

Berlare Broek - Donkmeer

VERBORGEN NATUURPAREL
AAN DE SCHELDE

© vzw Durme

24 oktober en
3 november 2018

Hemelse Rij en Heykens

Werfwandelingen

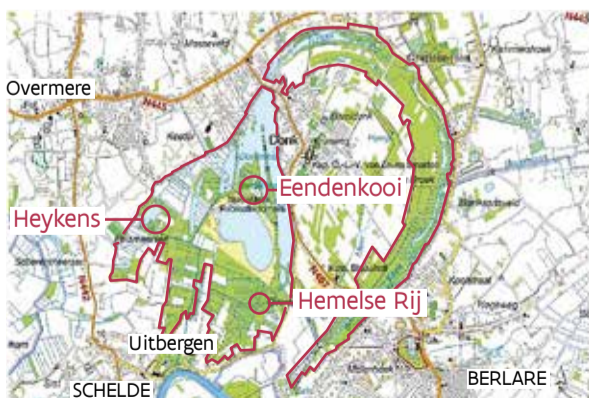
UITNODIGING

info op
www.vlm.be

Situering

Het projectgebied Berlare Broek - Donkmeer heeft een oppervlakte van een kleine 400 hectare en situeert zich ten noorden van de bochtige Schelde op het grondgebied van de gemeente Berlare. Het grootste deel is op het gewestplan ingekleurd als natuur- of bosgebied en wordt beheerd als erkend natuurreservaat door vzw Durme of als openbaar bosdomein door het Agentschap voor Natuur en Bos. Deze waardevolle natuur geniet bescherming op Europees niveau in het kader van de Habitat- en Vogelrichtlijn.

Beste lezer,

Na een lange aanloop van plannen maken en doorgedreven denkwerk is de tijd rijp voor actie. Terwijl de eerste natuurinrichtingswerken in Berlare Broek - Donkmeer volop aan de gang zijn, dromen we al stiekem van goudgele rietkanten met luidkeels zingende karekieten en hooilanden vol bloeiende planten. Twee uitvoeringsdossiers, Hemelse Rij en Heykens, bijten dit jaar de spits af en de gebieden worden met de nodige zorg ingericht. Een derde dossier, de herinrichting van de Eendenkooi, is in voorbereiding en gaat in uitvoering in de loop van 2019. In deze natuurinrichtingskrant kom je iets meer te weten over deze deelprojecten. Ondertussen kijken we samen met jullie uit naar het eindresultaat.

Van harte welkom op de **werfwandelingen** met een woordje uitleg over de inrichtingswerken in de deelgebieden Hemelse Rij en Heykens.

Deelgebied Heykens

- Woensdag **24 oktober** van 14u00 tot 16u30
- Afspraak ter hoogte van het kruispunt Broekstraat - Maaidonk (thv. hekken Nieuwdonk).

Vergeet jouw laarzen niet!

Deelgebied Hemelse Rij

- Zaterdag **3 november** van 14u00 tot 16u30
- Afspraak ter hoogte van de Scheve villa, Donklaan 7 in Berlare.

Wat doet natuurinrichting?

Natuurinrichting herstelt, ontwikkelt en behoudt de bijzondere natuurwaarden via een projectmatige en gebiedsgerichte aanpak. De Vlaamse minister van Leefmilieu heeft het natuurinrichtingsproject Berlare Broek - Donkmeer ingesteld op 28 mei 2014. Hiermee maakt de Vlaamse overheid financiële middelen vrij om een uitgebreid natuurherstel uit te voeren en zet ze de schouders onder het versterken en herstellen van een uniek laagveenecosysteem.

In Vlaanderen werken twee overheidsdiensten, het **Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)** en de **Vlaamse Landmaatschappij (VLM)**, hiervoor samen. De constructieve samenwerking met de **gemeente Berlare**, **vzw Durme**, **de polder tussen Schelde en Durme**, **de intercommunale Dender Durme Schelde**, **het Regionaal Landschap Schelde Durme**, **de provincie Oost-Vlaanderen**, ... resulteert in het huidige plan.

Vlaamse
overheid

natuurenbos.be
vlm.be

EEN NIEUW KLEEDJE VOOR DE EENDENKOOI

Lekker buiten spelen

NATUURSPEELPLEK

De eendenkooi en omgeving zijn toe aan een grondige opknappbeurt en worden weldra in een nieuw kleedje gestopt! De site blijft een attractieve plaats voor iedereen. Herinrichting mikt zowel op natuurherstel als op natuureducatie: ontdekken, genieten en beleven in een natuurlijk landschap staan hierbij centraal. Wilde planten en dieren kunnen hier opnieuw zorge-

loos vertoeven. Ook jij kunt hier een plekje vinden om tot rust te komen. Zonder de meest kwetsbare zones al te veel te verstoren, maken we het gebied toegankelijk voor iedereen. De kinderen mogen in het bos of aan het water ravotten en kunnen boeiende dingen leren over de natuur. Ontdek in vogelvlucht wat zoal op stapel staat.

Plek voor bijzondere bewoners

RIETMOERAS

Grote rietkragen staan bol van het leven. Terwijl de wuivende riethalmen je tot rust brengen, vinden rietvogels hier broederlijk hun stek. Zeker vanaf het voorjaar is het gekwetter van deze rietbewoners hier niet meer weg te denken. Een ware verademing.

Niets leuker dan ravotten in waterplassen, hollen op kronkelende paadjes, klauteren op boomstammen of uit de bocht gaan in zelf gemaakte wilgentunnels! De nieuw aangelegde natuurspeelzone in de eendenkooi nodigt uit tot avontuur en natuurbeleving.

AAIDIERENWEIDE

Tussen het ruisende riet

WANDELDIJK

Een frisse neus halen en samen ten volle genieten van de natuur? De heringerichte wandeldijk loodst je feilloos de eendenkooi in terwijl je wordt betoverd door oevers vol waterplanten, zoemende kriebelbestjes en vrolijk gekwaak van kikkers. Genieten is de boodschap!

Een bijzonder natte plek

MOERASBOS

In het moerasbos voelen elzen zich helemaal thuis. Met hun voeten in het water vormen ze vaak een doolhof van stammen en takken. Neem even de tijd en wees stil en verwonderd. Wie weet spot je hier wel een bever. Een kronkelend dijkje wijst je de weg doorheen dit heerlijk stukje natuur.

Blik op oneindig

VLONDER

Waterleven observeren of blik op oneindig. Het kan allemaal vanop de nieuwe vlonder langs de oever van de eendenkooi. Zalig niks doen en genieten van het gekwaak van kikkers en het gezoem van voorbij scherende insecten. Dit rustpunt sleept je mee, op weg naar dromenland.

HEMELSE RIJ EN HEYKENS

In de bres voor Europese topnatuur

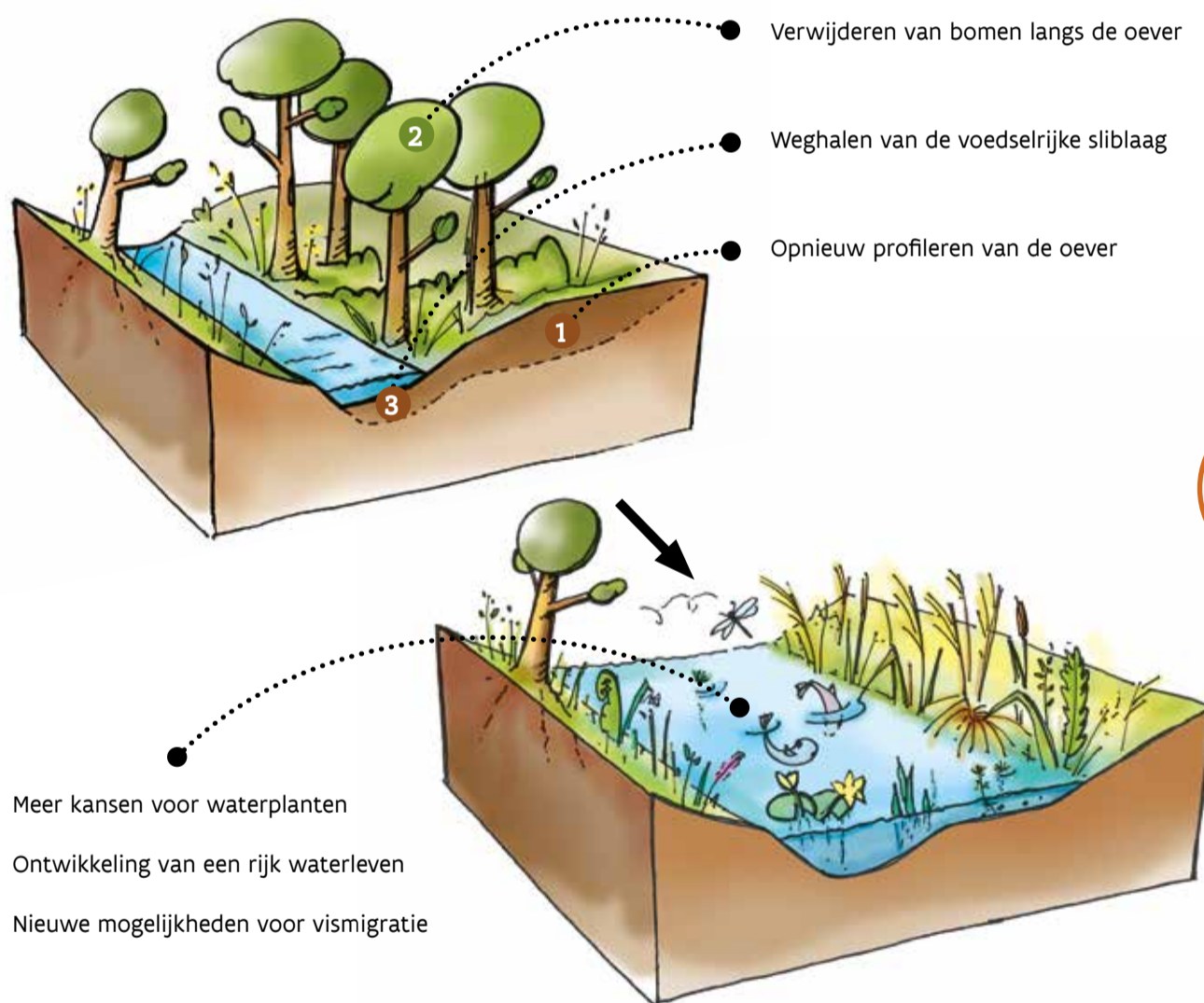

De natuurinrichtingsmaatregelen Berlare Broek - Donkmeer zijn gericht op het herstel van kwetsbare, biologisch waardevolle en Europees beschermde leefgebieden zoals unieke laagveenvegetaties, structureel rijk elzenbroekbos en rietmoeras. In de deelgebieden Hemelse Rij en Heykens gingen de inrichtingswerken reeds van start in de zomer van 2018. De belangrijkste doelen zijn het verbeteren van de waterhuishouding in functie van vismigratie, en waardevolle moerasvegetaties de best mogelijke ontwikkelingskansen geven. Wat doen we hiervoor concreet? Vlakvormige afgravingen moeten de oppervlakte waterriet vergroten. De oevers van een aantal waterlopen krijgen een nieuw profiel zodat vissen er gemakkelijker kunnen rondtrekken en -zwemmen. Uit een aantal sloten willen we het slib weghalen. Hier en daar zullen we bos en struiken rooien zodat rietland zich verder kan uitbreiden.

Als een vis in het water

De Hemelse Rij, verbonden met het Donkmeer, willen we inrichten als paaiplaats en opgroeiplaats voor jonge vissen (kraamkamer). We streven naar een natuurlijker en evenwichtig visbestand en een betere ontwikkeling van waterplanten. Hiervoor is doorstromend water met voldoende zuurstof en zonnige plekken nodig.

Grachten en waterlopen worden daarom heringericht met een meer gevarieerd profiel **1**: soms minder diep of breder, soms met minder steile oevers en minder bos tot aan de rand **2**. De combinatie van deze maatregelen zal de gracht of waterloop landschappelijk accentueren, meer lichtinval toelaten, minder bladval veroorzaken en de structuur van de waterloop interessanter maken.

De dikke sliblaag in de plassen en sloten verstoort het natuurlijk watersysteem en verhindert de groei van typische watergebonden plant- en diersoorten. Door deze sliblaag te verwijderen en nieuwe slibvorming te voorkomen **3**, verbetert de kwaliteit van de onderwaterbodem en kan er zich een stabiel ecosysteem ontwikkelen.

Over wuivend riet en drijftillen

In brede rietoevers en zeer natte rietzones (waterriet) kunnen rietvogels zoals kleine karekiet, rietzanger ... eten vinden en zelfs tot broeden komen. Het behoud en de ontwikkeling van structureel rietland staat daarom hoog op de natuurinrichtingsagenda.

Op het eilandje in Heykens zullen bijzondere moerasvogels de nodige rust vinden om te broeden. Maar ook de planten profiteren mee. Door het kappen van populieren en het plaatselijk verwijderen van de voedselrijke bodem kan zich meer structureel riet ontwikkelen met plaats voor typische planten zoals moeraskruiskruid, grote boterbloem en wateraardbei.

Op de bestaande drijftil worden hiervoor wilgen verwijderd en riet gemaaid.

'Drijftil', een bijzonder stukje natuur

Een drijftil is een drijvende, begroeide organische massa in zoet water. Drijftillen bestaan doorgaans uit plantwortels en afgestorven plantendelen. Ze spelen een rol bij het verlandingsproces in moerasgebied. Hoge grassen en zeggen bepalen meestal het aspect. In de eerste fasen van verlanding bevatten deze vegetaties ook een belangrijk aandeel waterplanten, in een later stadium is er vaak sprake van opslag van zwarte els of wilgensoorten.

